

این است، آنکه سرمایه‌گذار خارجی از پرداخت مالیات به‌طور کامل یا برای مدت مشخص معاف شود یا در زمینه مسائل گمرکی و حقوق و عوارض قانونی مربوطه، امتیازاتی به وی اعطا شود. مسلم است که اگر مالیات سنگین باشد، سرمایه‌گذار خارجی از انتقال سرمایه‌اش به کشور سرمایه‌پذیر امتناع می‌کند؛ حتی اگر سرمایه‌گذاری دارای بازدهی زیادی باشد. دلیل این امر روشن است: سرمایه‌گذاران بیشتر به درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری بعد از کسر مالیات توجه می‌کنند تا به درآمد مطلق، بنابراین اختلاف در سطح مالیات بر درآمد ممکن است از انتقال به کشوری که در آن بازدهی و سود سرمایه‌گذاری بیشتر است جلوگیری کند.

در ماده ۳ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰، حمایت و تسهیلاتی از این حیث برای سرمایه‌گذاران خارجی در نظر گرفته شده است، اما بر طبق بررسی متن قانون، امتیاز با تسهیلات ویژه‌ای قابل استنباط به نظر نمی‌رسد. در ماده ۸ قانون مرقوم چنین آمده است: «سرمایه‌گذاری‌های خارجی مشمول این قانون، از کلیه حقوق، حمایت‌ها و تسهیلاتی که برای سرمایه‌گذاری‌های داخلی موجود است، به‌طور یکسان برخوردار می‌باشند». مشابه این حکم در ماده ۲ قانون سال ۱۳۳۴ پیش‌بینی شده بود.

در ماده ۳ قانون جدید سرمایه‌گذاری خارجی ایران، چنین مقرر شده است: «سرمایه‌گذاری‌های خارجی که بر اساس مفاد این قانون پذیرفته می‌شوند از تسهیلات و حمایت‌های این قانون برخوردارند». در مناطق آزاد تجاری سرمایه‌گذاران خارجی از پرداخت مالیات به مدت ۱۵ سال معاف شده‌اند.

از آنجا که هر قانونی منطبق با شرایط همان جامعه تدوین می‌شود، ممکن است تفاوت سیستم‌های حقوقی موجود باعث ایجاد نوعی دوگانگی و تعارض برای سرمایه‌گذاران خارجی گردیده و احیاناً خلأ قانونی موجود، انگیزه لازم را در آن‌ها ایجاد ننماید، از این‌رو، باید سعی شود که قوانین با اصول پذیرفته شده ملل متمدن، هماهنگ باشد. قوانین جزایی موجود در ایران منطبق با اصول و مبانی حاکم بر جامعه ایران تنظیم یافته ممکن است در بسیاری از موارد با

تمایلات و سلیقه‌های خارجیان ناسازگار باشد. نارسایی قوانین و مقررات موجود در ایران از سویی و فقدان قوانین و قواعد حاکم بر تجارت بین‌المللی از دیگر سو و بالاخره تفاسیر متفاوت از برخی اصول قانون اساسی و وجود اختلاف عقیده اختلاف مشی سیاسی-اقتصادی روشن ازجمله موانع سرمایه‌گذاری در کشور است.

از طرفی مقوله امنیت که به‌منزله نور خورشید برای گیاه است، مستلزم تدارک امکانات کافی قانونی، پلیسی، قضایی و اجتماعی است. برقراری نظم فقط در سایه وجود این ابزارها حاصل خواهد آمد و وجود قانون و اراده سیاسی نامناسب که در قالبی قانونمند متبلور می‌شود، به‌اندازه فقدان قانون، می‌تواند عامل بی‌نظمی باشد.

قوانین لازم و مناسب باید در زمینه اقتصادی نیز کافی و پاسخگو باشد. برابر قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اقتصاد کشور مشتمل بر سه جزء دولتی، تعاونی و خصوصی است. فعالیت در پاره‌ای از صنایع و زمینه‌های اقتصادی مهم، به‌صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است. بدیهی است این انحصار قانونی در عمل مشکلات عدیده‌ای در خصوص سرمایه‌گذاری خارجی در آن زمینه‌ها ایجاد می‌نماید. وجود قوانین مناسب تجاری، مدنی به دلیل حاکمیت بر عملکرد تجار و اعمال تجاری از قبیل حمل‌ونقل، بیمه، انواع بیع و اجاره و شرکت و در ارتباط تنگاتنگ با مسائل اقتصادی است. طبیعی است این قوانین باید متناسب و هماهنگ با نیازها بوده و در جهت تأمین مقتضیات روز امور اقتصادی و تجاری باشد. اگر این قوانین همگام با تحولات و پیشرفت‌های فنی متحول نشوند و انعطاف لازم را به‌منظور هماهنگی با شرایط و ضرورت‌های سرمایه‌گذاری خارجی برخوردار نباشند، در عمل فرایند توسعه اقتصادی را با مانع جدی روبه‌رو خواهند ساخت. از دیگر سو ایجاد مؤسسات تجاری و مکانیسم‌های پرداخت سریع و شیوه‌های مناسب تضمین این پرداخت‌ها، فاکتور مؤثر در انطباق با نیاز جامعه تجاری و اقتصادی است.

بدیهی است در هر مقوله‌ای ابتدا باید فرهنگ‌سازی صحیح و مطلوب به عمل آید وگرنه صرف وجود قوانین و مقررات هر چند مطلوب، کافی نیست، بلکه در زمینه سرمایه‌گذاری خارجی نیز با عنایت به سایر مؤلفه‌های مؤثر در این مقوله،

۹۹ از آنجا که هر قانونی منطبق با شرایط همان جامعه تدوین می‌شود، ممکن است تفاوت سیستم‌های حقوقی موجود باعث ایجاد نوعی دوگانگی و تعارض برای سرمایه‌گذاران خارجی گردیده و احیاناً خلأ قانونی موجود، انگیزه لازم را در آن‌ها ایجاد ننماید، از این‌رو، باید سعی شود که قوانین با اصول پذیرفته شده ملل متمدن، هماهنگ باشد. ۶۶

در ابتدا باید فرهنگ‌سازی مناسب انجام شود. با توجه به عدم رعایت بسیاری استانداردهای بین‌المللی در تصویب آن یکی از موانع سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی به شمار می‌رود. قانون کار مصوب ۱۳۶۹، امروزه چارچوب اصلی تعیین روابط کارگر و کارفرما در کشور است. در این قانون میزان کار کارگران در هفته ۴۴ ساعت، مرخصی استحقاقی سالانه کارگران حدود ۲۶ روز، تعطیلات پایان هفته ۵۲ روز و تعطیلات رسمی ۲۵ روز در سال تعیین شده است. به این ترتیب روزهای کار در سال به‌رحمت به ۲۶۰ روز می‌رسد، به‌طوری‌که این مدت خیلی کمتر از مدت مشابه در کشورهای دنیا از جمله آسیای جنوب شرقی مانند ژاپن، کره، مالزی و چین است. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اصول ۴۴ و ۸۱ و ۱۳۹ از جمله بحث‌انگیزترین موضوعات در واقع موانعی است که در زمان تدوین قانون جدید سرمایه‌گذاری خارجی، به لحاظ تعارض و برخورد با مبانی مقرر در این اصول، مباحث گسترده‌ای را ایجاد کرده است.

دستگاه قضایی توانمند و متخصص در جهت ارائه یک پروسه منطقی و مطلوب رسیدگی به اختلافات

تا زمانی که فضای حاکم بر روابط قراردادی فی‌مابین طرف صمیمانه است و هر دو طرف در جهت تحقق خواسته‌های قراردادی گام برمی‌دارند، مشکل خاصی در اجرای تعهدات طرفین وجود ندارد اما یکی از دغدغه‌های طبیعی هر طرف قرارداد، این است که طرف مقابل تعهدات خویش را نقض و «قانون حاکم بر رابطه خویش» را زیر پا نهد.